

Upplevelser från Gottsunda och Valsätra

Rekommendationer och åtgärdsförslag för ökad social hållbarhet

Denna sammanfattning av rapport har tagits fram av Urban Utveckling på uppdrag av Uppsala kommun.

Rapporten finansieras av DELMOS (Delegationen mot segregation). Rapporten finns i full längd att ladda hem på Uppsala kommuns hemsida.

För frågor kring rapporten kontakta:

Ida Wiking - Utvecklingsledare social hållbarhet
Kommunledningskontoret
ida.wiking@upsala.se
018 - 727 23 57

Anna Molin - Konsult inom social hållbarhet
Urban Utveckling
Anna.molin@urbanutveckling.se
0706-331539

Innehåll

UPPLEVELSER FRÅNGOTTSUNDA OCH VALSÄTRA	1
INNEHÅLL	2
BAKGRUND	3
ATT BO OCH LEVA I GOTTSUNDA.....	4
REKOMMENDATIONER OCH ÅTGÄRDSFÖRSLAG.....	5
<i>Information</i>	6
<i>Strategi för att fånga upp människor i utanförskap</i>	7
<i>Starta referensgrupp</i>	7
<i>Balansera mediabilden - stärk områdets identitet</i>	7
<i>Tidiga insatser till barn och unga</i>	7
<i>Positiv polis- och väktarnärvaro</i>	8
<i>Utveckla förvaltning av fastigheter och utemiljö</i>	8
<i>Utveckla centrum ur ett trygghetsperspektiv</i>	8
<i>Utveckla mötesplatser och aktiviteter</i>	9
<i>Kompletterande insatser för jobb och utbildning</i>	9
<i>Insatser för ökad trygghet</i>	10

Bakgrund

Uppsala kommun har erhållit finansiering från Delmos för att genomföra en djupintervjustudie med boende och verksamma i Gottsunda och Valsätra. För genomförandet av studien har Urban Utveckling anlåtats. Studien har genomförts i en process med fyra steg. Steg 1 utgjordes av en workshop med syfte att identifiera kunskapsbehov. Steg 2 utgjordes av genomförande av intervjuer. Totalt intervjuades 75 boende och verksamma i området i åldrarna 13-80+. I steg 3 analyserades resultatet av intervjuerna i en workshop med verksamma i området. Steg 4 utgjordes av framtagande av rekommendationer och åtgärdsförslag som ska ligga till grund för det kommande strategiska arbetet för ökad social hållbarhet. Rekommendationerna är baserade på genomförd intervjustudie. De är att betrakta som förslag. Hänsyn måste givetvis tas till de förutsättningar som finns beroende på vad som görs i området idag, tillgängliga resurser och nödvändiga prioriteringar.

Resultatet av studien är tänkt att kunna användas som kunskapsunderlag av alla som jobbar med utveckling av området.

75

Intervjuade
personer

47

kvinnor/flickor

28

män/pojkar

13

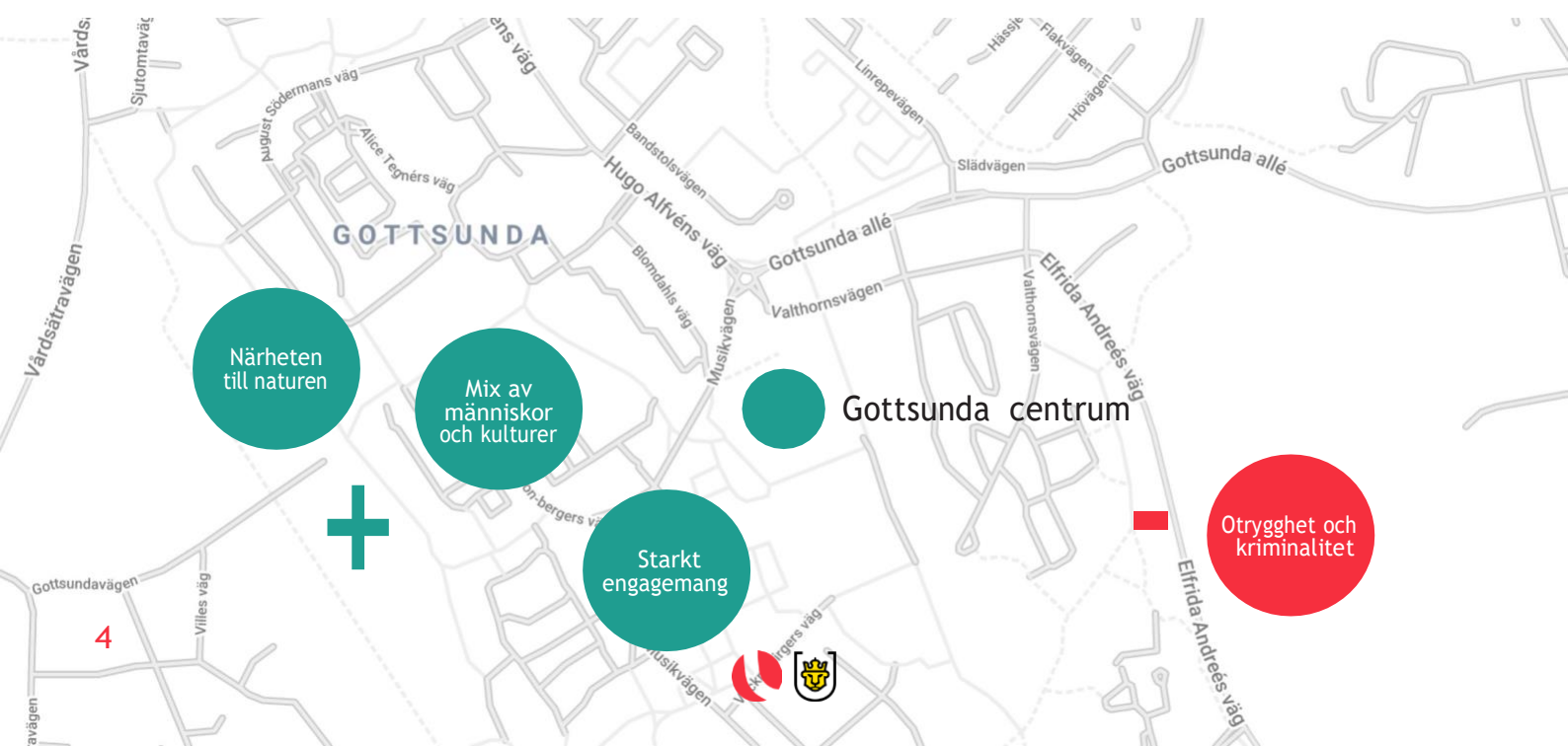
84år

Att bo och leva i Gottsunda

Områdets dragningskraft utgörs av närheten till naturen som finns både i och runt området. De närliggande naturområdena nyttjas till en rad aktiviteter samt för rekreation och utgör viktiga mötesplatser. Närheten till Gottsunda centrum och dess serviceutbud värderas högt. Många uppskattar även att området har en stor blandning av olika människor och kulturer och upplever att det är mer liv i området och mer socialt jämfört med andra platser.

Den enskilt största anledningen till att boende flyttar från området är att det finns element av otrygghet och kriminalitet. Framförallt är det rädslan för att barnen ska fara illa och rekryteras av gäng eller på annat sätt falla offer för kriminaliteten som får människor att flytta från området.

När det gäller otryggheten och kriminaliteten så uppger de flesta dock att de känner sig trygga och att de trivs i området. Otryggheten som finns är koncentrerad till vissa platser i området. Det finns ett starkt engagemang hos boende som vill jobba för ett bättre område och som ser sig stärkta av det utvecklingsarbete som kommunen gör. Denna drivkraft bör tas om hand och uppmuntras.

Rekommendationer och åtgärdsförslag

- **Information**
- Inflyttningspaket
- **Strategi för att fånga upp människor i utanförskap**
- **Starta referensgrupp**
- **Balansera mediabilden - stärk områdets identitet**
- **Tidiga insatser för barn och unga**
- Utbilda nya chefer
- Utveckla aktiviteter med låga trösklar
- **Positiv polis och vaktarnärvaro**
- **Förbättra förvaltning av fastigheter och utemiljö**
- **Utveckla centrum ur ett trygghetsperspektiv**
- **Utveckla mötesplatser och aktiviteter**
- **Kompletterande insatser för jobb och utbildning**
- **Insatser för ökad trygghet**
- Motverka otryggheten relaterad till ungdomsgäng

Information

Många aktörer kämpar med att nå ut till boende med information samtidigt som boende upplever att de saknar information av olika slag. Här bör en samordning ske för att sprida information via gemensamma kanaler. Det bör tas fram en gemensam kommunikationsstrategi där det identifieras ett antal vägar användbara för att nå olika målgrupper i olika syften. Digital och analog information bör kombineras. En hemsida eller liknande bör skapas för området där positiva berättelser och allt som händer i Gottsunda kan samlas.

Att satsa på att utveckla och samordna informationen i området skulle vara en god investering då detta blir ett sätt att stärka och mer effektivt nyttja de insatser som finns i området. Att samköra distribution blir också mer resurseffektivt.

Information som saknas:

- Vart man kan vända sig för att få stöd i jobbsökande
- Information om olika aktiviteter
- Information om vad som händer i området när det har skett något brott eller gjorts en utryckning av något slag
- Information om hur olika planer för byggnationer i området fortskrider.

Information i brevlådan upplevdes av många som personlig vilket gör att man tar sig an den på ett annat sätt.

Det är viktigt att våga satsa på information på flera språk. Framförallt när det gäller information om sådant som kommer hjälpa människor in i ett sammanhang, hitta vägar till jobb eller insatser som hjälper personer att lära sig svenska, samt viktig samhällsinformation.

Nyttja och utveckla befintliga kanaler som finns i området, exempelvis tidningen Södra staden eller Uppsala kommuns nyhetsbrev.

Inflyttningspaket

Ännu en insats inom information är att ta fram information som går ut till alla som flyttar till området med samhällsnyttig information som omfattar såväl konkret information om hur boendet fungerar, samt om vad som finns i området för olika aktiviteter, men även vilken typ av stöd som finns och vart man kan vända sig för olika frågor. Här bör bland annat möjligheten att anmäla sig till Uppsala kommuns nyhetsbrev lyftas fram. Informationen bör finnas på flera språk.

● **Strategi för att fånga upp människor i utanförskap**

För att fånga upp människor i området som inte vet vart de ska vända sig i olika frågor, eller av olika anledningar saknar driv eller möjlighet att ta reda på information, bör en strategi tas fram för att kunna fånga upp dessa. Syftet är att oavsett vart de boende vänder sig så ska de kunna få svar på sina frågor, alternativt få kunskap om vart de bör vända sig. Målgruppen för denna strategi är personer som riskerar att bli isolerade då de har svårt att hitta till de aktiviteter och insatser som finns för att hjälpa dem till jobb, utbildning och sociala kontakter. Det är människor som saknar kontaktnät och inte kommer vidare till jobb och aktiviteter.

Samtliga som kommer i kontakt med boende i området i sitt arbete bör ha information om vad som finns i området, både vad gäller fritidsaktiviteter samt stöd för jobsökande, sociala insatser m.m. De ska också ha uppdraget att lotsa människor rätt.

● **Starta referensgrupp**

Bland de boende i området finns ett stort engagemang för att delta i den fortsatta områdesutvecklingen. Engagemanget bör tas om hand i form av en referensgrupp. Denna grupp bör synliggöras och verka som länk mellan boende i området och kommunen. Målet med den här typen av grupp är att skapa en konsekvent och långsiktig metod för dialog med boende för att visa att det är möjligt att påverka och att kommunen lyssnar. Via en referensgrupp blir det möjligt att fånga upp de som inte nås via andra organisationer och föreningar.

● **Balansera mediabilden - stärk områdets identitet**

Den ensidiga mediabilden präglar idag bilden av området vilket får en rad negativa konsekvenser i form av fördomar och stigmatisering. Det är viktigt att försöka balansera mediabilden och komplettera med positiv information om området. Informationen bör riktas såväl utåt till de som inte bor i området för att de ska få en mer positiv bild av området, som till boende i området för att skapa framtidstro, en positiv områdesidentitet samt stärka engagemang och skapa fler ambassadörer för området. Ett sätt att lyfta området är att utgå från människorna som bor i området och lyfta deras berättelser. För att göra detta kan bland annat storytelling användas som metod.

● **Tidiga insatser till barn och unga**

Det finns ett stort behov av att stötta barn och föräldrar för att fånga upp barn så tidigt som möjligt och att jobba förebyggande för att skapa jämlika uppväxtvillkor. I arbetet med barn och unga bör samverkan ske så brett som möjligt. Samverkan bör omfatta kommunen, regionen, civilsamhället, näringslivet, polisen och medborgare.

● **Utbilda nya chefer**

Det görs mycket idag kring dessa frågor, men några brister har identifierats i studien. Dels saknas kontinuitet och tidvis korrekt stöd för de som jobbar i verksamheterna. Det uppstår problem när nya chefer kommer in i organisationen som inte har kunskap om den problematik som finns i området och hur segregationen yttrar sig. Nya chefer och övrig personal måste få gedigen kunskap om problematiken som finns i området från start.

● Utveckla aktiviteter med låga trösklar

Skapa fler aktiviteter eller utveckla befintliga aktiviteter för barn med fokus på att sänka trösklar. Det finns redan idag en del aktiviteter som är gratis, till exempel sportis. Se över om befintliga insatser kan stärkas. Kan trösklar sänkas ännu mera? För att stödja barn och föräldrar som av olika skäl inte har möjlighet att själva ge barnen den uppmärksamhet och det stöd de behöver så måste barnen och föräldrar fångas upp där de är. Vid hemmet, på lekplatsen eller i anslutning till förskola och skola.

● **Positiv polis- och väktarnärvaro**

Insatser bör göras för att utveckla en mer positiv polis- och väktarnärvaro. Det finns ett problem i området med att polis och väktare bidrar till otryggheten. Polisen har för låg närvaro och bristfälliga relationer med boende. Det finns även problem i form av en hård machoattityd från både väktare och poliser. Relationen mellan polis och boende, framförallt barn och ungdomar, bör utvecklas och en stabil positiv polisenärvaro bör skapas. Det behövs fler synliga förebilder som bryter normen inom polisverksamheten och bland ordningsvakter. Den positiva känslan som polisen i vissa fall redan bidrar med måste förstärkas.

● **Utveckla förvaltning av fastigheter och utemiljö**

Brister finns när det kommer till förvaltning av utemiljön samt vissa fastigheter. Detta bidrar negativt till områdets identitet och sänder signaler om att området och dess invånare inte är prioriterade. Här bör fastighetsägarföreningen ta en central roll i att skapa samverkan kring hur utemiljön kan lyftas och hur fastighetsägarna tillsammans kan ta ett helhetsgrepp för att lyfta området.

Uppsala kommun bör se över om det är möjligt att förbättra skötseln av sina lekplatser utöver de insatser som redan görs kopplat till medborgarlöftet. Alternativt kan pågående insatser och arbete synliggöras så att boende får kunskap om att frågan är prioriterad. Ett sätt är att komplettera utsatt platser med information eller aktiviteter som lockar till att ta hand om platsen i större utsträckning samtidigt som det visar på att det finns ett pågående arbete. En del av lösningen kan vara att jobba med nudging och använda sig av lekfulla soptunnor till exempel. Barn eller vuxna i området skulle även kunna engageras i skötseln eller utveckling av utvalda platser.

● **Utveckla centrum ur ett trygghetsperspektiv**

Centrumet utgör idag en viktig mötesplats i området men bör utvecklas än mer till att bli en mötesplats för ännu fler i området. Kvällslivet bör utvecklas för att öka tryggheten på kvällstid. Ett gym med pass som har generösa öppettider skulle kunna vara en bra tillgång som kan tillföra social övervakning om det placeras strategiskt. Fik och restauranger som inbjuder till att man vill stanna och fika i centrum kan också bidra till ett förbättrat kvällsliv. Centrumets fysiska utformning bör ses över och tryggheten utvecklas genom fysiska åtgärder och situationell brottsprevention. Det finns i dagsläget många problematiska platser med bristfällig social övervakning då centrumet är slutet med stora fönsterlösa väggar i markplan.

Utveckla mötesplatser och aktiviteter

En viktig aspekt när det kommer till aktiviteter är att området nyttjas av många för sommarssemestern, detta bör tas i beaktning när utbudet av aktiviteter och området utvecklas överlag. Många efterfrågar ett utomhusbad i området. Lekplatserna, de olika naturreservaten och andra platser i naturen utgör viktiga mötesplatser och bör bevaras och underhållas så långt det är möjligt. Några förslag som lyfts och som bör tas i beaktning för att skapa fler möten mellan boende i området är att skapa aktiviteter kring kulturella betingelser som mat och kanske dans. Att skapa event som kan sammanföra olika kulturer bör prioriteras. Här är det mycket arbete som redan görs. Rekommendation är att se över vad som görs och om det finns behov av att utveckla befintliga aktiviteter utifrån dessa parametrar. Om aktiviteterna redan finns kan det vara information kring dessa som behöver utvecklas eller att aktiviteterna behöver tillgängliggöras i större utsträckning. I workshopen identifieras ett behov av fler trygga rum för tjejer och killar i området.

I workshopen lyfts det fram att det i föreningslivet saknas en fotbollsförening för tjejer i dagsläget och det behövs i allmänhet fler idrottsföreningar för tjejer i området. Här är det relevant att inventera behovet och se vilka intressen som finns. Det finns även rum att diskutera musikföreningarna och hur dessa kan lyftas och samverkas mer kring.

Genomför en inventering av de aktiviteter (fritids- och kulturaktiviteter, föreningar, läxhjälp mm) som finns i området.

Kompletterande insatser för jobb och utbildning

De verksamheter som finns idag för att hjälpa boende till jobb och utbildning är mycket uppskattade. Men flera har kommit i kontakt med dessa sent, och andra visste inte om att de fanns. Befintliga insatser och verksamheter måste tillgängliggöras i större utsträckning. Kunskap om vad det finns för möjligheter för att närma sig arbetslivet till exempel i form av praktik och vad detta innebär måste också förklaras. Här utgör språket ofta en barriär, information på flera språk bör därför finnas. Nyanlända mammor riskerar att bli hemma länge innan de kommer i kontakt med någon verksamhet då de blir hemma med barnen. En rekommendation är att ta fram en strategi för att nå kvinnor och mammor tidigt.

Insatser för ökad trygghet

En central del för att motverka otryggheten i området är att satsa på samverkan. Samverkan bör involvera så många aktörer som möjligt såsom kommunen, regionen, civilsamhället, näringslivet, polisen och fastighetsägare. Grannsamverkan är ytterligare en viktig aktör för det lokala trygghetsarbetet.

Trygghetsvandringar kan anordnas med fler lokala aktörer involverade såsom boenden, skolelever, Gottsunda Dans och Teater, Kontakten, Hyresgästföreningen, fastighetsägare och polisen.

Det finns initiativ till nattvandring i området, dessa initiativ bör få stöttning. En annan insats för ökad trygghet som eventuellt kan samköras med nattvandring kan vara skräpjägarerna där boende bidrar till ett finare område genom att samla skräp, potentiella effekter är ökad trygghet och gemenskap. Här finns det möjligheter för samverkan och till exempel skolelever eller andra grupper kan involveras.

Trafik på otillåtna platser är en stor otrygghetsfaktor. För att jobba mot detta bör en samordnad insats göras. Fastighetsägarföreningen skulle kunna vara en lämplig part för att samordna en sådan insats. Frågan bör även prioriteras när nya planer tas fram och platser utvecklas så att problemet kan förebyggas.

Motverka otryggheten relaterad till ungdomsgäng

Ungdomar som hänger i centrum och på andra platser bidrar ofta till en känsla av otrygghet oavsett om de har några kopplingar till kriminalitet eller utgör någon form av hot. Insatser för att motverka otrygghetskänslan som unga killar i grupp i många fall medför bör genomföras. Dels för de som känner otrygghet samt för de ungdomar som möts av rädsla och löper risk att leva upp till ett förväntat negativt beteende.

